

2023-03-27

Olof Fredrik Gollcher – framgångsrik ”shipping” entreprenör på Malta.

För några dagar sedan berättade vi om ”Messinafararen” Johan Gustaf Gollcher. Vi nämnde då att han i november 1848 lämnade sin 19-årige son Olof Fredrik Gollcher kvar på Malta efter att denne insjuknat ombord på *Svalan*[II] och behövde sjukhusvård. Vad hände sedan?

Det gick bra för Olof Fredrik! På bilden nedan ser vi honom cirka 30 år senare avporträtterad i full konsulunifform med ordnar, värja och plymhatt. Men låt oss inte gå händelserna i förväg utan återvända till 1848.

Olof Fredrik Gollcher
(1829-1889)

O. F. GOLLCHER
STEAM SHIP AGENT
AND
General Commission Merchant
21, STRADA LACCHARIA
VALLETTA - MALTA.
The best Welsh and Newcastle
Coals always ready on lighters.
Agents in London:
MESSRS. JAMES BURNES & SONS,
138, Leadenhall, Street.

Gollcher Group idag

GOLLCHER

Services

- Ship Agency
- Freight Forwarding
- Courier Services
- Marine Surveyors
- Ship & Yacht Registration
- Airline Cargo GSSA

L'Isle Adam

Han lämnades under den svenska och norska konsulns uppsyn. Konsuln hette Hector Zimelli. Han var infödd maltesare och hade tillträtt denna befattning redan 1831. Han var den andre mannen på posten. Konsulatet hade upprättats 1792 men någon ordnad verksamhet kom inte igång förrän efter Napoleonkrigen då Malta blev en brittisk kronkoloni och 1819 återstartade konsulatet. Hector Zimelli gjorde för övrigt karriär inom den maltesiska förvaltningen och blev bl.a. 1858 Maltas polischef.

Olof Fredrik återhämtade sig så småningom och tog sig tillbaka hem till Stockholm. Men under tiden på Malta hade han uppenbarligen förälskat sig i ön och i de affärsmöjligheter han såg. År 1852 återvände han till Malta och började arbeta hos en handelsagent där. Året därpå gifte han sig med en maltesiska, Vincenza Bruno, från öns högre samhällsskikt. Hennes fader, Giacomo Pantaleone Bruno, var advokat och satt från 1854 även i Maltas regeringsråd ("Council of Government"). Möjligen var Vincenza en bidragande orsak till att Olof Fredrik återvände till ön. Hur som helst så var säkert den nära kopplingen till både Giacomo Pantaleone Bruno och Hector Zimelli en bra social plattform för framtida affärer.

I december 1854 föddes parets första barn, sonen Gustaf, och samma år hade Olof Fredrik öppnat eget under namnet *O.F. Gollcher*. Det handlade då framför allt om skeppshandel (tillbehör och förnödenheter), agenturverksamhet (bl.a. för *Svalan*) och leveranser av bunkerkol till den ökande mängd ångfartyg som nu passerade Malta. Därtill tillkom efterhand agenturer för flera sjöförsäkringsbolag.

Englands deltagande i Krimkriget hade inletts i mars 1854 och Malta blev någon form av "backstage base" för engelsmännen vilket ledde till ett stort ekonomiskt uppsving för ön. Olof Fredrik verkar ha varit en framåt och dynamisk person som förstod att utnyttja denna ökade ekonomiska aktivitet. Bunkerkol var en eftertraktad vara och här gjorde Olof Fredrik lyckosamma affärer.

Öppnandet av Suezkanalen 1869 ledde till en markant ökning av handelstrafiken genom Medelhavet vilket gjorde Malta med sitt strategiska läge både till en viktig flottbas men också till en viktig knutpunkt för handel och sjöfart med gott om affärsmöjligheter för olika sjöfartsrelaterade tjänster.

Olof Fredriks affärsframgångar uppmärksammades och 1858 blev han utnämnd till vicekonsul i Malta för Nederländerna och tre år senare blev han generalkonsul för Nederländerna. År 1874 blev han även utnämnd till svensk och norsk konsul på Malta och 1883 utnämndes han till Lloyds agent på Malta. Han kom också att ingå i direktionen för *Anglo Maltese Bank*.

Första inhoppet i redarbranschen skedde 1867 då han inköpte en hjulångare i trä, bogserbåten *Bull Dog* (48 brt). Denna döpte han om till *Vincenza* efter sin hustru. Samma år tillkom propellerångaren *Lancefield* (281 brt) som sattes in i last- och passagerartrafik på Tunisien. Eftersom Olof Fredrik inte var engelsk medborgare kunde han inte stå som redare utan det fick istället hans hustru eller hans kontorschef göra. Från 1877 blev fartygen registrerade på äldste sonen Gustaf Gollcher.

I början av 1880-talet utökade han linjetrafiken som nu förutom Nordafrika även kom att inkludera Sicilien och adriatiska hamnar. I samband med detta utökades ångfartygsflottan 1883 med *La Valette* (460 brt), 1885 med *Lady Downshire* (241 brt) och 1886 med *L'Isle Adam* (841 brt). Den senare ser vi nederst på bilden med Gollchers färger på skorstenen – svart skorsten med ett smalt vitt band. Hon såldes för övrigt 1899 till det nybildade Rederiaktiebolaget Malta i Helsingborg och fick där namnet *Erik*.

År 1885 öppnade Olof Fredrik en sedan länge mycket önskad ångbåtslinje mellan Valetta och den närliggande maltesiska ön Gozo. För detta ändamål inköptes ångfartyget *Gleneagles* (207 brt) som egentligen var byggd som en ångtrålare men byggdes om för passagerar- och lastfart innan leverans. En viss tid bedrevs även en veckovis posttrafik till Syrakusa på Sicilien. Gozolinjen var igång fram till 1914 då fartyget rekvirerades av Royal Navy. Efter krigsslutet såldes hon till Egypten. De övriga linjerna verkar ha avvecklats runt 1900.

I början av 1889 dog Olof Fredrik Gollcher. Äktenskapet hade varit barnrikt med fem söner och tre döttrar. Den äldste sonen Gustaf (född 1854) tog över verksamheten. Sonen James (född 1857) utsågs till ny svensk och norsk konsul. Efter tolv år ersattes James på denna post av sin yngre bror William (född 1864).

Strax efter Olof Fredriks död verkar bolagets namn ha ändrats till *O.F. Gollcher & Sons*.

År 1897 engagerade sig bolaget också i Vallettas hamntrafik med några mindre ångare då Gustaf Gollcher tillsammans med några andra partners bildade *The National Steam Ferry Boat Company* för att erbjuda en bättre färjeservice mellan Valletta och Sliema. Nio år senare tillkom *the Grand Harbour Steam Ferry Company* som erbjöd samma tjänst mellan Valletta och hamnarna i Grand Harbour. Båda verksamheterna var igång fram till 1959 med undantag för några år under WWII då färjorna var rekvirerade och tjänstgjorde som bogserbåtar. I början av 50-talet ersattes ångfärjorna med mer moderna dieseldrivna färjor.

Gustaf Gollcher dog 1922 och bolaget drevs då vidare av hans bröder och senare av deras ättlingar. Gustaf efterlämnade bara en son, Olof Fredrik Gollcher (född 1889), som valde en annan bana än affärsmannens. År 1914 enrollerade han sig brittiska armén och verkade där genom två världskrig. Olof Fredrik var en engagerad samlare av konst och kulturella artefakter ofta med koppling till Maltas historia. År 1927 köpte han Palazzo Falson i Mdina, som till delar härrör från 1200-talet och renoverade upp detta. Olof Fredrik dog 1962 och enligt hans önskan är nu huset omgjort till ett historiskt museum där hans samlingar, inklusive en del sjöfartsrelaterat, finns att beskåda. Idag räknas Palazzo Falson Historic Museum som en Maltas större kulturella attraktioner.

Tillbaka till shipping. Huvudverksamheten med skeppsagenturer och olika maritima tjänster utvecklades vidare under åren och idag är *Gollcher Group*, som verksamheten numera kallar sig, fortfarande en stor och viktig aktör inom Maltas shipping sektor. På bilden ser vi vilka tjänster företaget idag erbjuder. Företaget är fortfarande familjeägt och leds nu av Karl Gollcher som tillhör den femte generationen efter grundaren Olof Fredrik. Även det svenska konsulatet har "ärvts" genom generationerna och idag leds också detta av Karl Gollcher.

Till sist. Det svenska språket må ha tynat bort för de nutida ättlingarna till Olof Fredrik Gollcher men det finns kvar i *Gollcher Groups* motto eller valspråk som är det svenska ordet **FRAMÅT!**

Text: Bo Jershed